

P-06-1198 Dylai Gweinidogion Llywodraeth Cymru achub y coed, y gwrychoedd a'r caeau yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 October 2021

Cyfeirnod: SR21/0988-1

Rhif y ddeiseb: P-06-1198

Teitl y ddeiseb: Dylai Gweinidogion Llywodraeth Cymru achub y coed, y gwrychoedd a'r caeau yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn

Testun y ddeiseb: Rydym yn annog Llywodraeth Cymru i atal ei chynlluniau i werthu'r 49 erw o gaeau gleision ym Meisgyn ar gyfer 460 o dai. Gofynnwn iddi beidio â gwerthu'r tir ar gyfer codi tai a rhoi'r gorau i'w chynlluniau ar gyfer y datblygiad. Rydym yn annog Gweinidogion Cymru i roi sylw i'r argyfwng hinsawdd, cadw at egwyddorion Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol a thynnu yn ôl y cynlluniau ar gyfer y caeau hyn. Gan na fydd ysgol newydd yn cael ei darparu ar y safle, bydd hyn hefyd yn achosi mwy o draffig ar y ffyrdd a llygredd.

Mae'r caeau'n ffinio ar Goed-yr-Hendy (coetir hynafol), Afon Clun a Chors y Pant, sy'n safle gwarchod natur. Mae gan y caeau lawer o goed a fydd yn cael eu colli oherwydd adeiladu ffyrdd newydd ar gyfer yr ystâd newydd. Bydd gwaith codi tai yn niweidio'r gwrychoedd a'r glasbrennau. Mae Coed-yr-Hendy a'r caeau yn gartref i nifer fawr o adar, mamaliaid bach a phryfed; gwelir adar ac ystlumod yn gyson yn hela eu bwyd uwchben y caeau - ni ddylem fynd â hyn oddi wrthynt. Bydd adeiladu ar y caeau hyn yn cael effaith drychinebus ar fywyd gwylt lleol a'r system ecolegol leol.

Yn sgil y datganiad ar argyfwng hinsawdd y wlad hon, mae'n hollbwysig cadw ein gwrychoedd, ein coed a'n mannau gwyrdd o gofio eu bod yn amsugno ac yn hidlo

carbon deuocsid a llygryddion aer eraill. Hefyd, maent yn helpu i ddraenio dŵr glaw a lleihau erydiad pridd. Byddai parhau i ffermio defaid ar y caeau hyn yn dod â buddion aruthrol i'n hamgylchedd ym Meisgyn a'r tu hwnt.

Ni all Ymchwil y Senedd wneud sylw ar achosion unigol ac ni all drafod rhinweddau ceisiadau cynllunio unigol.

1. Cefndir

Yn 2020, cyflwynodd y deisebydd ddeiseb debyg iawn i Bwyllgor Deisebau'r Bumed Senedd. Roedd y ddeiseb hon yn ymwneud â'r un safle ac yn codi'r un materion. Yn dilyn newid i'w amgylchiadau personol, gofynnodd y deisebydd i'r ddeiseb honno gael ei thynnu'n ôl. Cytunodd y Pwyllgor a'ch ragflaenodd i wneud hynny.

Y datblygiad yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn

Yn 2018, rhoddwyd caniatâd cynllunio amlinellol ar gyfer datblygiad o 460 o dai yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn.

Gellir gweld y dogfennau sy'n ymwneud â'r cais cynllunio amlinellol ar wefan [Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf](#).

Y broses gynllunio

Dylai Awdurdodau Cynllunio Lleol wneud penderfyniadau cynllunio yn unol â'r polisi cynllunio cenedlaethol a lleol ynghyd â materion perthnasol eraill, a elwir yn 'ystyriaethau perthnasol'.

Nodir prif bolisiau cenedlaethol Llywodraeth Cymru o ran cynllunio defnydd tir ym [Mholisi Cynllunio Cymru a Cymru'r Dyfodol: y cynllun cenedlaethol 2040](#).

Caiff polisiau cynllunio lleol eu cynnwys mewn Cynlluniau Datblygu Lleol. Mae Cynllun Datblygu Lleol yn cynnwys cynigion a pholisiau ar gyfer defnyddio tir lleol yn y dyfodol. Dyma'r brif ddogfen a ddefnyddir wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio, oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall.

Mewn egwyddor, gall unrhyw ystyriaeth sy'n ymwneud â defnyddio a datblygu tir fod yn ystyriaeth berthnasol. Yn y pen draw, y llysoedd sy'n penderfynu.

Caniatâd cynllunio amlinellol

Gellir gwneud cais am dri phrif fath o ganiatâd cynllunio, sef caniatâd amlinellol, caniatâd manwl a chaniatâd llawn. Yn achos caniatâd amlinellol, gwneir ceisiadau

---

cychwynnol nad ydynt yn cynnwys y manylion llawn am holl elfennau dylunio'r cynnig. Felly, mae ceisiadau caniatâd cynllunio amlinellol yn caniatáu ar gyfer gwneud penderfyniad ynghylch egwyddorion cyffredinol datblygiad arfaethedig, cyn cyflwyno cynnig sy'n cynnwys y manylion llawn maes o law.

Mae dau fath o gymeradwyaeth amlinellol. Mewn rhai achosion, caiff yr holl elfennau dylunio manwl eu 'cadw yn ôl' i'w cymeradwyo yn y dyfodol, ac mewn achosion eraill, caiff rhai elfennau eu cynnwys yn y cais amlinellol tra bod elfennau eraill wedi'u cadw yn ôl.

Yn yr achos y mae'r ddeiseb hon yn cyfeirio ato, cadwyd pob mater yn ôl, ac eithrio mynediad, pan roddwyd caniatâd cynllunio amlinellol. O ran y materion a gadwyd yn ôl, mae'n ofynnol i'r datblygwr gyflwyno ceisiadau i'w cymeradwyo o fewn tair blynedd i'r dyddiad y rhoddwyd caniatâd amlinellol. Fodd bynnag, ym mis Mai 2021, rhoddwyd caniatâd i'r datblygwr ymestyn y cyfnod hwn am dair blynedd arall.

Rhoddwyd y caniatâd amlinellol yn ddarostyngedig i 31 o amodau cynllunio, yn cynnwys gofynion am fesurau gwarchod coed, cynllun gwarchod bywyd gwyllt, cynllun rheoli cynefin a chynllun lliniaru ar gyfer rhywogaethau a warchodir.

Mae'r datblygwr wedi gwneud sawl cais ers hynny yn gofyn i'r awdurdod cynllunio lleol gymeradwyo bod rhai o'r amodau hyn wedi'u bodloni. Er enghraifft, cymeradwywyd cais y datblygwr ym mis Medi 2020, ac felly ystyrir bod yr amod i lunio cynllun gwarchod bywyd gwyllt wedi'i fodloni. Mae'r cynllun hwn ar gael gyda'r dogfennau sy'n ymwneud â'r cais.

2. Camau a gymerwyd gan Lywodraeth Cymru

Fel y nodwyd, roedd y Pwyllgor a'ch ragflaenodd yn bwriadu trafod deiseb debyg yn 2020 cyn iddi gael ei thynnu'n ôl. Ym mis Mawrth 2020, gwnaeth Ken Skates, Gweinidog yr Economi, Trafnidiaeth a Gogledd Cymru ar y pryd, ysgrifennu at Gadeirydd y Pwyllgor hwnnw. Roedd ei lythyr yn nodi'r pwyntiau a ganlyn:

- Mae'r eiddo dan sylw yn destun cytundeb cyd-fenter rhwng Gweinidogion Cymru a Talbot Green Developments Limited ac mae rhwymedigaeth ar y partion sy'n rhan o'r cyd-fenter i hyrwyddo'r eiddo ar y cyd ar gyfer datblygiad preswyl ac i waredu'r eiddo gyda buddiant caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad preswyl.
- Mae'r cytundeb hwn wedi'i etifeddu o gytundebau a wnaed gan gyrff blaenorol, sef yr Is-adran Tir ac Awdurdod Datblygu Cymru.
- Cynhaliwyd ymchwiliad cyhoeddus ym mis Mawrth ym Mhont-y-clun i ystyried a ddylid cofrestru'r caeau fel Maes Tref a Phentref. Canfu'r arolygydd nad oedd y prawf statudol ar gyfer cofrestru wedi'i fodloni ac felly gwrthodwyd y cais.
- Mae'r safle wedi'i neilltuo yng nghynllun datblygu lleol Rhondda Cynon Taf ar gyfer datblygiad preswyl fel rhan o ddyraniad safle strategol.
- Mae rhwymedigaeth cynllunio cysylltiedig (cytundeb adran 106) yn sicrhau cynllun cyflogaeth a sgiliau, cyfraniad ariannol parcio a theithio, darparu'r

ganolfan leol, rhoi cynllun rheoli tir cynefin 25 mlynedd ar waith ynghyd â chynllun rheoli llain glustogi o goetir, darparu man agored cyhoeddus a meysydd chwarae a'r trefniadau rheoli cysylltiedig ac 20 y cant o dai fforddiadwy.

- Mae gofyniad i dalu Ardoll Seilwaith Cymunedol hefyd a gaiff ei gyfrifo pan fydd y materion a gadwyd yn ôl yn cael eu cymeradwyo.
- Bydd y caeau agored ar gyrion ffin ogleddol y safle yn parhau'n agored ac yn cael eu rheoli at ddibenion ecoleg a mynediad i'r cyhoedd fel rhan o'r cynllun rheoli tir cynefin.
- Ni fynegodd Cyfoeth Naturiol Cymru nac ecolegydd awdurdod cynllunio lleol Rhondda Cynon Taf unrhyw wrthwynebiad yn ddarostyngedig i'r amodau a'r cytundeb adran 106 y cyfeiriwyd atynt uchod.

Mewn llythyr at y Cadeirydd dyddiedig 27 Medi 2021, mae Vaughan Gething, Gweinidog yr Economi, yn nodi bod y tir sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru (y mae'r caniatâd cynllunio yn berthnasol iddo) yn destun cytundeb cyd-fenter gyda phartner yn y sector preifat. Mae'r cytundeb cyd-fenter yn dyddio'n ôl i 2014, ac o dan delerau'r cytundeb hwn mae Llywodraeth Cymru wedi'i rhwymo'n gytundebol i fwrw ymlaen â gwerthu'r tir.

2. Camau a gymerwyd gan Senedd Cymru

Ym mis Hydref 2017, gofynnodd Andrew RT Davies AS gyfres o gwestiynau ysgrifenedig yn ymwneud â'r datblygiad – [gan gynnwys y cwestiwn](#) p'un a oedd Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu unrhyw arian tuag at ffioedd asiantaeth, ymgynghoriaeth a rheolaeth. Atebodd Ken Skates AS, Ysgrifennydd y Cabinet ar y pryd dros yr Economi a'r Seilwaith, fel a ganlyn:

The Welsh Government has incurred professional fees for the completion of studies and the preparation and submission of a planning application, as has the company. In view of the fact that this is a joint venture with a private company the full financial details are considered to be commercially sensitive.

Fel y nodwyd eisoes, cyflwynodd y deisebydd ddeiseb debyg iawn i Bwyllgor Deisebau'r Bumed Senedd yn 2020, ac fe dynnwyd y ddeiseb honno yn ôl.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.